

23.6.2026

Dnro 476/03.04.04.04.09/2025

Asia Hyvinvointialueasiaa koskeva valitus

Valittaja Lumijoen kunta

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus 11.3.2025 § 101

Terveysten- ja sairaanhoidon palvelujen toimialuejohtaja on 4.2.2025 (§ 5) päättänyt, että terveyden- ja sairaanhoidon palvelujen toimialueen vastaanotto ja infektioiden torjunta -palvelualueen (P301) vastuualueen (VA3011) Lumijoen vastuuyksikkö (30341) lakkautetaan 30.6.2025.

Aluehallitus on valituksenalaisella päätöksellään muun ohella hylännyt Lumijoen kunnan tekemän oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittaja on vaatinut, että valituksenalainen päätös kumotaan. Valittajan on lisäksi katsottava vaatineen toimialuejohtajan päätöksen 4.2.2025 § 5 kumoamista.

Päätöksiä ei ole perusteltu hallintolaissa edellytetyllä tavalla. Yksityinen palveluntuottaja on vastannut 1.6.2022 lähtien Lumijoen kunnan lääkäripalvelujen tuotannosta, ja se on pystynyt koko toimintansa ajan tarjoamaan sopimuksen mukaiset lääkäripalvelut. Rekrytointihaasteisiin ei näin ollen voida vedota. Valituksenalaisessa päätöksessä luodaan kuva, että Lumijoen palvelut olisivat olleet kestävämmällä pohjalla, vaikka käytännössä näin ei ole ollut.

Päätös on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain vastainen. Vastuuyksikön lakkauttaminen johtaa siihen, että Lumijoen kunnan asukkaiden lakisääteiset perusterveydenhuollon palvelut eivät toteudu. Sosiaali- ja terveyspalvelujen keskittäminen Liminkaan ei täytä laissa edellytettyä lähipalvelun määritelmää. Palvelujen saavutettavuuden arvioinnin

on perustuttava paikalliseen asiayhteyteen, ei keskiarvoihin tai harvaan asutun maaseudun oloja normalisoivaan tarkasteluun. Palvelujen siirtäminen toiseen kuntaan ei ole perusteltavissa yleisluonteisilla tehokkuus- tai yhdenvertaisuusväittämillä, vaan se tulee arvioida tapauskohtaisesti lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Neuvolapalvelut eivät ole tosiasiasa saavutettavia. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 19.3.2025 julkaiseman selvityksen mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen neuvolapalveluissa on merkittäviä puutteita, ja erityisesti Limingassa on jäänyt toteutumatta noin puolet kahdeksan kuukauden ikäisten lasten lääkärintarkastuksista vuonna 2024. Neuvolapalvelujen siirtäminen kuntaan, jossa ei kyetä toteuttamaan edes kunnan omia lakisääteisiä tarkastuksia on vastuutonta ja lainvastaista.

Palveluita ei voida lakkauttaa ilman taloudellista perustetta. Hyvinvointialue ei ole esittänyt laskelmia Lumijoen vastuuyksikön kustannusvaikutuksista.

Vastuuyksikön lakkauttamiselle esitettyä perustelua, jonka mukaan Lumijoen palvelut siirtyvät Liminkaan, ei voida pitää uskottavana. Lumijoella on jo vuonna 2022 neuvoteltu palvelujen siirtämisestä Liminkaan. Limingan kunta on tuolloin ilmoittanut, ettei se kykene hoitamaan Lumijoen asukkaita ilman lisäresursointia. Julkisten tietojen mukaan Limingan terveyskeskuslääkärin määrä on vähenemässä jopa kolmanneksella. Näin ollen Limingan kunta ei kykene ottamaan vastuuta lisäasiakkaista ilman palvelujen laadun ja saatavuuden merkittävää heikentymistä.

Lumijoella ei ole julkista liikennettä päiväsaikaan. Osa väestöstä, kuten ikääntyneet ja lapsiperheet, ei pysty kulkemaan toiseen kuntaan saadakseen perustason palveluita. Päätos on siten perustuslain 19 §:n vastainen.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämissuunnitelmaan on kirjattu, että jokaisessa kunnassa on sosiaali- ja terveyskeskus ja että palvelut tarjotaan lähellä asukkaita. Lakkautuspäätos on järjestämissuunnitelman linjauksen vastainen. Hyvinvointialueen toiminta on tältä osin hallintolain 6 §:n vastaista.

Lumijoella on uusi terveysasema, jossa hyvinvointialue on toiminut tammikuusta 2024 alkaen. Terveysasema tarjoaa toiminnallisesti erinomaiset tilat sosiaali- ja terveydenhuollon esteettömään ja saavutettavaan vastaanottoon lähipalveluna niin Lumijoen asukkaille kuin myös osalle lähikuntien asukkaita.

Hyvinvointialue on laiminlyönyt lasten ja nuorten suun terveydenhuollon tarkastusten järjestämisen hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja lakisääteisellä tavalla. Hyvinvointialue on ilmoittanut, että palveluita on annettu liikkuvan yksikön kautta, mutta ei ole kyennyt osoittamaan näiden palvelujen toteutuneen Lumijoella. Syyskuussa 2024 luvatus liikkuvan yksikön käyttöä ei ole tapahtunut, mikä on luottamuksensuojaperiaatteen vastaista. Nykytilanne rikkoo myös terveydenhuoltolain 51 §:ssä tarkoitettua hoitotakuuta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Aluehallitus on antamassaan lausunnossa esittänyt valituksen hylkäämistä.

Valittaja on antamassaan vastaselityksessä esittänyt uusina valitusperusteina, että hyvinvointialue ei ole riittävällä tavalla arvioinut palvelujen keskittämisen vaikutuksia henkilöihin, jotka ovat riippuvaisia julkisesta liikenteestä. Päätös vastuuyksikön lakkauttamisesta johtaa palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden osalta perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuusperiaatteen rikkomiseen. Neuvolapalvelujen jakautuminen kahden kunnan välillä on terveydenhuoltolain 15 §:ssä asetettujen palveluvelvoitteiden vastaista sekä ristiriidassa hallintolain 7 §:n säännöksen kanssa. Asiasta tiedottaminen on ollut puutteellista ja ristiriitaista, mikä ei täytä hallintolain 8 §:ssä asetettuja vaatimuksia.

Merkittään

Hallinto-oikeus on 15.5.2025 antamallaan välipäätöksellä hylännyt valittajan esittämän täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää valittajan esittämän suun terveydenhuollon palvelujen toteutumista koskevan kanteluluonteisen arvostelun tutkimatta.

Hallinto-oikeus jättää valittajan vastaselityksessä esittämät uudet valitusperusteet tutkimatta.

Muilta osin hallinto-oikeus on tutkinut asian ja hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa tai muussa laissa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n säännös huomioon ottaen kuulu kanteluluonteisen arvostelun tutkiminen. Tästä syystä valittajan valituksessa ja vastaselityksessä esittämä suun terveydenhuollon palvelujen toteutumista koskeva kanteluluonteinen arvostelu on jätettävä tutkimatta.

Valittajan vastaselityksessä esittämät uudet valitusperusteet on esitetty valitusajan päättymisen jälkeen. Tämän vuoksi mainitut valitusperusteet on jätettävä hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 3 momentin säännös huomioon ottaen myöhään esitettyinä tutkimatta.

Pääasia

Asiassa saatu selvitys

Toimialuejohtajan päätöksen perusteluiden mukaan aluevaltuuston 17.10.2022 (§ 120) hyväksymässä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmassa on linjattu tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluille vuosille 2023–2025. Päätöksessä on viitattu hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä aluevaltuuston päätökseen 29.10.2024 § 102, jolla mainittua järjestämissuunnitelmaa on tarkennettu. Toimialuejohtajan päätöksen mukaan Lumijoen yksikkö on yksi aluevaltuuston järjestämissuunnitelman tarkentamista koskevassa päätöksessä mainittu arvioitava yksikkö. Arviointi on toteutettu muun muassa väkiluvun, sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarvekertoimen, väestöennusteen, rakennusten kunnon, toiminnan tehokkuuden, etäisyyksien, julkisen liikenteen ja henkilöstön saatavuuden perusteella. Jatkovalmistelussa on arvioitu, että Lumijoen vastaanottopalvelut voidaan jatkossa tuottaa hyvinvointialueen muista sosiaali- ja terveyskeskuksista sekä digitaalisina palveluina. Palvelujen tuottaminen lähialueen sosiaali- ja terveyskeskuksesta vapauttaa ja tehostaa resurssin käyttöä. Pieneen yksikköön rekrytointi on ollut haastavaa, ja lääkäripalvelut on tuotettu ostopalveluna. Myös hoidon laatu ja potilasturvallisuus toteutuvat paremmin isommasta yksiköstä. Toimialuejohtajan päätöksessä on palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden osalta todettu, että palvelujärjestelmä tulee saada sellaiseksi, ettei hyvinvointialueella ole kustannuksia perusteettomasti lisääviä päällekkäisiä palveluita.

Aluehallituksen valituksenalaisen päätöksen perusteluissa on viitattu muun ohella valtuuston hyväksymässä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa asetettuihin tilatehokkuuteen liittyviin tavoitteisiin ja todettu kuntien omistamien tilojen vuokrasopimusten päättyvän pääsääntöisesti 31.12.2025. Päätöksen perusteluiden mukaan digitaaliset palvelut ovat laajentuneet koko Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueelle 13.1.2025 alkaen. Digitaalisten palvelujen avulla pystytään tuottamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja lähelle asukasta asuinpaikasta riippumatta. Hyvinvointialueelle siirtymisen myötä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle on siirtynyt Lumijoen kunnasta lääkäri- ja sairaanhoitajapalvelujen hankintasopimus, joka päättyy 30.6.2025. Rekrytointihaasteita pienempiin yksiköihin on ollut koko Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminnan ajan. Yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi on päätetty toimintamallien yhtenäistämisen lisäksi jakaa nykyinen henkilöstöresurssi tasaisemmin hyvinvointialueelle. Henkilöstöallokaation pohjana on käytetty suhteutettua väestölukua, jossa on huomioitu väestön

määrä sekä terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen sosiaali- ja terveystalouden palvelutarvekerroin (jäljempänä palvelutarvekerroin). Limingassa lääkäriresursointi on ollut keskimääräistä parempi, joten Lumijoen palvelujen siirtyminen Liminkaan ei edellytä lisäresursointia. Palvelutarvekertoimen mukaan Lumijoen palvelutarve on keskimääräistä pienempi. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkoston noin seitsemän miljoonan euron kustannussäästö kohdentuu koko palveluverkoston kokonaisuuteen, ei pelkästään Lumijoen yksikköön.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa on todettu, että sosiaali- ja terveyskeskukset toimivat kaikissa alueen kunnissa asukkaiden tarpeiden mukaisesti. Järjestämissuunnitelmassa on asetettu tavoitteiksi tarpeen mukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten osalta muun ohella, että asiakkaiden palvelut ovat saatavilla tarpeen mukaisissa sosiaali- ja terveyskeskuksissa yhteen koottuna.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi rakenteiden ja toimintamallien uudistaminen siten, että alueen asukkaille ja muille sidosryhmille voidaan tarjota vaikuttavia palveluita, turvataan riittävä henkilöstö ja parannetaan talouden kantokykyä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaan sosiaali- ja terveyskeskusten palveluvalikoima voi vaihdella ja muuttua väestön palvelutarpeen ja etäisyyksien mukaan. Palvelu voi olla kokoaikaista, osa-aikaista ja liikkuvaa tai digitaalista palvelua. Järjestämissuunnitelman päivittäminen tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten toimenpiteiden osalta osana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa liittyy palveluvalikoiman ja palvelujen määrän määrittelyyn huomioiden sosiaali- ja terveyskeskusten tilojen vähentämiselle asetetut tavoitteet ja suunnitelma liikkuvien sosiaali- ja terveydenhuoltoyksikköjen käyttöönotosta. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on asetettu tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten osalta tasapainotustoimenpiteiksi muun ohella tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkoston jakaantuminen laajan palveluvalikoiman sosiaali- ja terveyskeskuksiin, sosiaali- ja terveyskeskuksiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin, joiden palveluvalikoimaa tarkennetaan palvelutarpeita vastaavaksi. Kuuden nykyisen yksikön osalta arvioidaan palvelujen muuttuminen liikkuviksi ja/tai digitaalisiksi. Sanottujen tasapainotustoimenpiteiden asiakas- ja henkilöstövaikutusten osalta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on todettu, että asiakkaat saavat eri ammattilaisten ammattitaitoista ja laadukasta palvelua saman katon alla ja että palvelujen keskittäminen turvaa henkilöstön saatavuuden sekä ammattitaidon kehittämisen ja ylläpitämisen. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa on todettu kyseisten toimenpiteiden vaikutusten osalta muun ohella, että ne tehostavat jäljelle jäävien tilojen käyttöä.

Aluevaltuuston päätöksestä 29.10.2024 § 102 ilmenee, että aluevaltuusto on päättänyt tarkentaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa koskien sosiaali- ja terveyskeskusten verkostoa vuodelle 2025. Jatkossa kaikkien sosiaali- ja terveyskeskusten sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden palveluvalikoimaa tarkastellaan jatkuvasti ja vähintään vuosittain talous- ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Nykyisistä sosiaali- ja

terveydenhuollon yksiköistä seitsemän yksikön osalta arvioidaan toiminnan jatkoa. Arviointi toteutetaan väkiluvun, palvelutarvekertoimen, väestöennusteen, rakennusten kunnon, toiminnan tehokkuuden, etäisyyksien, julkisen liikenteen ja henkilöstön saatavuuden perusteella. Fyysinen sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkö perustuu väestön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeeseen huomioiden etäisyydet ja alueelliset erityispiirteet. Palveluita kehitetään siten, että niitä voidaan toteuttaa nykyistä pienemmissä tiloissa ja tilojen yhteiskäyttöä hyödyntäen. Sosiaali- ja terveystieteiden muutosten kustannuksia vähentävä vaikutus on vuonna 2025 arviolta 7,2 miljoonaa euroa, mikä on aluehallituksen linjaamaan suunnittelukehyksen mukainen.

Aluehallituksen lausuntojen mukaan vastuuyksikön lakkauttaminen perustuu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämissuunnitelmaan, jota aluevaltuusto on päätöksellään 29.10.2024 § 102 tarkentanut, sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Vastuuyksikön lakkauttamisen myötä lääkäripalvelut siirtyvät noin 12 kilometrin päähän Liminkaan. Isommassa yksikössä palvelujen saavutettavuus ja turvallisuus on luotettavampaa, koska yksittäisen työntekijän poissaoloilla ei ole niin suurta merkitystä kuin Lumijoen yksikössä, jossa on vain muutama eri ammattiryhmän työntekijä. Muut perustason palvelut, kuten neuvolapalvelut, mielenterveyspalvelut sekä osa-aikainen sairaanhoitajan vastaanotto tuotetaan jatkossakin Lumijoella. Palvelutarvetta hyvinvointialueella on arvioitu alueen väestön määrällä postinumeroittain suhteutettuna uusimpaan käytettävissä olevaan palvelutarvekertoimeen, jonka mukaan Lumijoen palvelutarvekerroin on ollut 0,98. Palvelutarvekertoimen lisäksi palvelutarpeessa on huomioitu muun muassa sairastavuuteen ja sosiaalipalvelujen tarpeeseen liittyviä kansallisia indeksejä sekä otettu huomioon Lumijoen luontaiset asiointisuunnat ja etäisyydet palveluihin sekä käytettävissä olevat tilat.

Oikeudellinen arviointi

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Hallintolain 49 g §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimus päätöksessä on annettava perusteltu ratkaisu oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (jäljempänä järjestämislaki) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeesta ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas

toteuttaminen edellyttävät sitä. Pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Hallinto-oikeus toteaa, että esitetyn selvityksen perusteella aluehallituksen ja toimialuejohtajan päätökset ovat perustuneet muun ohella hyvinvointialueella ilmenneisiin henkilöstön saatavuuteen liittyviin ongelmiin. Esitetystä selvityksestä ilmenee, että hyvinvointialueille siirtymisen myötä hyvinvointialueelle Lumijoen kunnasta siirtynyt lääkäri- ja sairaanhoitajapalvelujen hankintasopimus on ollut päättymässä 30.6.2025. Tähän nähden yksinomaan sillä valittajan esittämällä perusteella, että yksityinen palveluntuottaja on vuodesta 2022 lähtien täyttänyt sen ja kunnan sekä myöhemmin hyvinvointialueen välisessä hankintasopimuksessa sille määritellyt lääkäripalvelujen tuottamista koskevat velvoitteet, ei voida tehdä merkittäviä johtopäätöksiä kysymyksessä olevien päätösten perusteluiden laillisuutta arvioitaessa. Näin ollen, ja kun otetaan huomioon edellä todetut mainittujen päätösten perusteluista ilmenevät seikat, hallinto-oikeus katsoo, että aluehallituksen ja toimialuejohtajan päätöksistä ovat ilmenneet riittävällä tavalla ne seikat ja selvitykset, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet toimialuejohtajan päätökseen lakkauttaa kysymyksessä oleva vastuuyksikkö sekä aluehallituksen päätökseen hylätä valittajan tekemä oikaisuvaatimus. Päätöksiä ei ole pidettävä valittajan sanotuilta osin esittämällä perusteilla lainvastaisina.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että toimialuejohtajan päätös on perustunut asian valmistelun yhteydessä tehtyyn arvioon. Arviossa on huomioitu muun ohella Lumijoen alueen väestöpohjaan, etäisyyksiin, rakennusten kuntoon, toiminnan tehokkuuteen sekä julkisen liikenteen ja henkilöstön saatavuuteen liittyviä seikkoja. Arvioinnissa on myös huomioitu uusimman asian valmistelun aikana saatavilla olleen palvelutarvekertoimen osoittama Lumijoen alueen väestöpohjaan suhteutettu väestön palvelutarve. Lisäksi toimialuejohtaja on ennen päätöksentekoa arvioinut Lumijoen alueen väestön mahdollisuuksia tukeutua muiden hyvinvointialueella sijaitsevien toimipisteiden palveluihin sekä hyvinvointialueella käytössä oleviin digitaalisiin palveluihin.

Toimialuejohtaja on edellä todetulla tavalla huomioinut päätöksessään aluevaltuuston hyväksymissä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa sekä aluevaltuuston päätöksessä 29.10.2024 § 102 asetetut sosiaali- ja terveydenhuollon keskusten palveluverkoston jakaantumista koskevat linjaukset. Lisäksi toimialuejohtajan päätöksessä on huomioitu Lumijoen vastuuyksikön lakkauttamisella ja palvelujen keskittämisellä saavutettavat muun ohella palvelujen saatavuuteen ja laatuun sekä tilojen käytön tehostamiseen ja hyvinvointialueen talouteen liittyvät vaikutukset. Toimialuejohtaja on perustellut päätöstään henkilöstön riittävydessä ilmenneiden haasteiden vaikutuksella hoidon laatuun ja potilasturvallisuuteen sekä perusteettomista päällekkäisistä palveluista aiheutuvilla kustannusvaikutuksilla. Selvityksen mukaan hyvinvointialue on järjestämässä jatkossakin perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Lumijoella, ja

vastuuyksikön lakkauttamisen myötä lääkäripalvelut järjestetään noin 12 kilometrin päässä Limingassa.

Edellä lausuttu huomioon ottaen hallinto-oikeus arvioi, että toimialuejohtajan päätöksessä on huomioitu järjestämislain 4 §:n 1 momentissa sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelemiselle ja toteuttamiselle asetetut vaatimukset. Toimialuejohtaja on siten voinut katsoa sanotun säännöksen mukaisesti, että palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteutuminen ovat edellyttäneet palvelujen kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin. Kun otetaan huomioon, että toimialuejohtaja on viitannut päätöksessään aluevaltuuston päätökseen 29.10.2024 § 102, johon on sisältynyt arvio sosiaali- ja terveyskeskusten muutosten kustannusvaikutuksista vuonna 2025, valittajan esittämät Lumijoen vastuuyksikön kustannusvaikutuksia koskevat perusteet eivät anna aihetta arvioida asiaa toisin. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 4 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023. Tähän nähden sille valittajan esittämälle seikalle, että Limingan kunta on mahdollisesti vuonna 2022 ilmoittanut olevansa kykenemätön tuottamaan terveystalvuita Lumijoen asukkaille, ei ole annettava asiassa ratkaisevaa merkitystä.

Hallinto-oikeus toteaa, että järjestämislaissa ei ole määritelty maantieteelliseen etäisyyteen perustuvia rajoja palvelun saavutettavuudelle. Kun tämän lisäksi otetaan huomioon Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen maantieteellinen laajuus sekä asiassa Lumijoen alueen asukkaille jatkossa sekä paikallisesti että lähialueilla järjestettävistä perusterveydenhuollon palveluista ja lääkäripalveluista esitetty selvitys, hallinto-oikeus katsoo, että nyt puheena olevaa vastuuyksikön lakkauttamista ei voida pitää järjestämislain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen saavutettavuuden vaatimuksen vastaisena. Aluehallituksen ja toimialuejohtajan päätösten ei voida valittajan esittämillä perusteilla katsoa olevan myöskään aluevaltuuston hyväksymien ja muun ohella päätöksellään 29.10.2024 § 102 tarkentamien hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman linjausten vastaisia, hallintolain 6 §:n vastaisia tai loukkaavan perustuslain 19 §:ssä asetettuja perusoikeuksia.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Aluehallituksen ja toimialuejohtajan päätökset eivät ole valituksessa esitetyillä perusteilla syntyneet virheellisessä järjestyksessä tai muutoinkaan lainvastaisia. Kun lisäksi otetaan huomioon, että aluevalitusta ei voi tehdä päätöksen tarkoituksenmukaisuutta koskevilla perusteilla, mainittuja päätöksiä ei ole valituksen johdosta syytä kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki hyvinvointialueesta 140 §
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Henri Matinolli ja Henri Kalliosaari.

Esittelevä jäsen Henri Kalliosaari

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
310 euroa

Jäljennös maksutta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:ssä säädetyllä tavalla, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaunnista. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä tavallista tiedoksiantotapaa kirjeitse vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin.

Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Viranomaisen tietoon kirjeen katsotaan kuitenkin tulleen saapumispäivänä.

Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantotapaa (sähköisen asiointipalvelun kautta) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi päivänä, jolloin asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Käytettäessä muuta todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, vastaanottotodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tuolloin tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus, vastaanottotodistus tai tiedoksiantotodistus.

Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava
- sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen valituslupahakemuksineen voi toimittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Jos valituksen valituslupahakemuksineen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisen päivän aikana. Muutoin kuin sähköisenä asiakirjana toimitettavan valituksen valituslupahakemuksineen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
00130 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitettujen oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)

Aluevalitus